

Prof. mr. I. Giesen¹ en prof. mr. S.D. Lindenberg²

PETL: Epiloog

Nr. 32

De vorige bijdrage van Lindenberg (*AV&S* 2008, 31) is de laatste in een reeks die in dit tijdschrift verscheen over de European Principles of Tort Law.³ Het doel van deze reeks was de lezers te informeren over de inhoud en achtergrond van de PETL, maar ook om te bezien of zij kunnen dienen als een bron van inspiratie voor de verdere ontwikkeling van het Nederlandse buitencontractuele aansprakelijkheidsrecht.⁴ Of wij in het eerste (informeren) zijn geslaagd, kunnen wij slechts hopen. Ten aanzien van het tweede (inspiratie) kan worden gezegd dat de Principles voor iedere auteur aanleiding zijn geweest om niet alleen een kritische blik op de voorgestelde bepalingen en hun toelichting te richten, maar ook het eigen recht langs de lat daarvan te leggen.

Hartlief heeft bewondering geuit voor het project en ge-
wezen op de voor- en nadelen van het zoeken naar een

grootste gemene deler op dit gebied en de gevolgen die een dergelijk zoeken voor het resultaat heeft. Hij is vooral kritisch over de harmonisatiedrang en de grote rol die in de Principles aan de rechter wordt toevertrouwd.⁵ Lindenberg is per saldo wel gecharmeerd van de explicitering van de beschermde belangen, die in het Nederlandse recht in de wet doorgaans (te) impliciet blijven.⁶ Kortmann signaleert dat de Principles met name op het punt van de causaliteit vernieuwingsvoorstellen bevatten die het wat karige Nederlandse causaliteitsrecht zouden kunnen inspireren.⁷ Met betrekking tot de 'scope of liability' concludeert Lankhorst dat art. 3:201 een beter gereedschap biedt ter bepaling van de omvang van de aansprakelijkheid dan art. 6:98 BW, maar ook dat de formulering van en aandacht voor beginselen van aansprakelijkheidsrecht een belangrijk tegenwicht bieden aan de 'versnipperende' invloed van 'Brussel' op privaatrechtelijke deelreinen.⁸ Hoewel Giesen kritisch is over de vormgeving van de bewijsbepalingen in de PETL, inspireert het gebrek aan consistentie op dit punt hem juist tot het

1 Prof. mr. I. Giesen is hoogleraar privaatrecht aan het Molengraaff Instituut, Universiteit Utrecht.

2 Prof. mr. S.D. Lindenberg is hoogleraar privaatrecht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

3 Zie achtereenvolgens: I. Giesen en S.D. Lindenberg, 'Europese beginselen als bron van inspiratie', *AV&S* 2007, 7; T. Hartlief, 'PETL: Basic Norm and Liability Based on Fault', *AV&S* 2007, 8; S.D. Lindenberg, 'PETL: General Conditions of

Liability, Damage', *AV&S* 2007, 13; J.S. Kortmann, 'PETL: General Conditions of Liability, Causation ("In Fact")', *AV&S* 2007, 23; G.H. Lankhorst, 'Principles of European Tort Law: art. 3:201 - scope of liability', *AV&S* 2007, 32; I. Giesen, 'PETL: de "Europese" omkering van de bewijslast', *AV&S* 2007, 41; W.H. van Boom, 'Principles of European Tort Law: art. 5:101-102 - Strict liability', *AV&S* 2008, 2; C.H. Sieburgh, 'PETL: Defences, Defences in General en Contributory Conduct or

Activity', *AV&S* 2008, 8; R.D. Lubach, 'PETL: Liability for others', *AV&S* 2008, 17; C.J.M. Klaassen, 'PETL: Multiple Tortfeasors (art. 9:101-102)', *AV&S* 2008, 25.

4 Giesen en Lindenberg, *AV&S* 2007, 7, p. 47.

5 Hartlief, *AV&S* 2007, 8, p. 53-54.

6 Lindenberg, *AV&S* 2007, 13, p. 87.

7 Kortmann, *AV&S* 2007, 23, p. 155 e.v.

8 Lankhorst, *AV&S* 2007, 32, p. 214.

benadrukken van het belang van een consequente regeling – ook voor het Nederlandse recht – van de bewijslast in het aansprakelijkheidsrecht.⁹ Van Boom is bijzonder kritisch over de 'Generalklausel' inzake risicoaansprakelijkheid voor bijzondere gevaren, maar de bepaling inspireert hem niettemin tot een kritisch onderzoek naar de verschillende Europese regelingen op dit punt en naar hun grondslagen. De bepalingen in de PETL met betrekking tot de 'Defences' inspireren Sieburgh vooral tot kritiek (op de PETL-regeling).¹⁰ Lubach ziet de regeling van de aansprakelijkheid voor anderen in de PETL als een '(zeer) forse stap terug in de tijd' ten opzichte van de regeling van afd. 6.3.2 BW en signaleert met betrekking tot de aansprakelijkheid voor kinderen juist in het Nederlandse recht een aan de PETL tegengestelde tendens.¹¹ Met betrekking tot de 'multiple tortfeasors' constateert Klaassen dat de regeling van de PETL grotendeels overeenstemt met die van het Nederlandse recht; zij put niettemin inspiratie uit de resultaten uit de landenrapporten, met name ten aanzien van de vraag wanneer meer personen kunnen worden aangemerkt als veroorzaker van dezelfde schade.¹² In zijn afrondende bijdrage, hiervoor geplaatst (AV&S 2008, 31), is Lindenbergh ten slotte gematigd positief over het schadevergoedingsrecht in de PETL, maar constateert hij wel dat belangrijke 'moderne' problemen niet aan bod komen.

Wat opvalt aan de verschillende bijdragen is dat zij veelal vooral kritisch zijn over de PETL. De kwestie of zij (ook) inspirerend (kunnen) zijn voor het Nederlandse recht is daardoor minder (zij het per bijdrage in verschillende mate) uit de verf gekomen. Het één kan een gevolg zijn van het ander – nadat kritiek geleverd is, is het lastig om alsnog inspiratie te putten uit de bekritiseerde bepalingen – maar dit kan ook het gevolg zijn van de aard van de Principles: een 'common core' van beginselen van buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht. Dat betekent dat de Principles naar hun aard 'historisch georiënteerd' en 'consensusgericht' zullen zijn, en die kenmerken vormen doorgaans geen grote stimulans tot inspiratie voor de toekomstige ontwikkeling van concrete rechtsgebieden. Dat doet niets af aan de waarde van de Principles als zodanig, noch aan de soms wel vernieuwende oplossingen en evenmin – het is al door verschillende auteurs opgemerkt – aan het monnikenwerk dat is verzet door de opstellers ervan. Het doet wat ons betreft evenmin af aan de waarde van de nu afgesloten reeks: de PETL vormden een goede aanleiding om aandacht te besteden aan de beginselen van het (huidige en toekomstige) buitencontractuele aansprakelijkheidsrecht in Nederland en Europa.

9 Giesen, *AV&S* 2007, 41, p. 276.

10 Sieburgh, *AV&S* 2008, 8, p. 62 e.v.

11 Lubach, *AV&S* 2008, 17, p. 116.

12 Klaassen, *AV&S* 2008, 25, p. 186.